

METODOLOGIE-CADRU din 11 aprilie 1997 de elaborare a planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare

▶(la data 26-mai-1997 actul a fost aprobat de Ordinul 278/1997)

Capitolul I: Dispoziții generale

Art. 1

Starea de calitate a resurselor de apă este condiționată atât de modul de utilizare a acestora ca surse de alimentare cu apă a populației, industriei și altor folosințe, cât și de utilizarea resurselor ca receptori ai apelor uzate evacuate după utilizare. Una din măsurile importante pentru menținerea calității resurselor de apă o reprezintă activitatea de prevenire și combatere a poluărilor accidentale.

În conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 107/1996 această activitate este organizată de către Regia Autonomă "Apele Române" prin filialele sale bazinale, atât pe bază de planuri elaborate la nivelul fiecărui bazin hidrografic, cât și pe baza planurilor proprii ale utilizatorilor de apă potențial poluatori.

Art. 2

Poluarea accidentală, în sensul prezentei metodologii, este orice alterare a caracteristicilor fizice, chimice, biologice sau bacteriologice ale apei, produsă prin accident, avarie sau altă cauză asemănătoare, ca urmare a unei erori, omisiuni, neglijențe ori calamități naturale și în urma căreia apa devine impropriu folosirii posibile înainte de poluare. Poluarea accidentală este, de cele mai multe ori, de intensitate mare și de scurtă durată.

Folosințele de apă selectate de filialele bazinale ale Regiei Autonome "Apele Române" ca prezentând un potențial de poluare semnificativ (cuprinse în cadrul sistemului de alarmare în caz de poluări accidentale a apelor din România), vor elabora, în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a ordinului de aprobare a prezentei metodologii, planuri proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale, adaptând la condițiile specifice cele prezentate în cadrul capitolului II. De menționat că, potrivit Legii apelor nr. 107/1996, lipsa la utilizatorii de apă a planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale sau neaplicarea acestora se sancționează.

Art. 3

Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se elaborează de orice folosință potențial poluatoare sau la care se pot produce evenimente ce pot conduce la poluarea accidentală a resurselor de apă.

Capitolul II: Modul de elaborare a planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale

Art. 4

În vederea elaborării planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale unitățile stabilite de Regia Autonomă "Apele Române" vor inventaria și stabili activitățile, locurile și instalațiile (punctele critice) de la care pot proveni poluări accidentale și vor lua măsuri pentru:

- a) stabilirea sistemului de alertă în caz de poluare accidentală;
- b) stabilirea programului de măsuri și lucrări necesare pentru prevenirea poluării, precum și a dotărilor necesare pentru prevenirea producerii unei poluări accidentale sau pentru înlăturarea efectelor acesteia;
- c) stabilirea, prin decizie a conducătorului unității, a componenței colectivului constituit pentru combaterea poluărilor accidentale și a echipelor de intervenție;
- d) precizarea sarcinilor și răspunderilor cu privire la anunțarea imediată a cazurilor de poluare accidentală;
- e) instruirea lucrătorilor cărora le revine sarcina aducerii la îndeplinire a prevederilor planului.

La elaborarea planului de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se va ține cont de conținutul cadru prezentat în capitolul III al prezentei metodologii.

Art. 5

Un exemplar din planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale, semnat de conducătorul unității, se va transmite la sistemul de gospodărire a apelor pe raza căruia se află unitatea. Planul va conține și programul de măsuri și lucrări necesare în vederea prevenirii poluărilor accidentale, program ce face parte integrantă din acesta (tabel nr. 4). Programul va cuprinde termene și responsabilități și va fi reactualizat în funcție de apariția unor noi puncte critice. La elaborarea programului se vor avea în vedere, adaptându-se funcție de specificul folosinței, cele cuprinse în capitolul III al prezentei metodologii.

Art. 6

Conducerea unității are răspunderea urmării realizării la termen și în bune condiții a măsurilor și lucrărilor stabilite. După producerea unui eveniment cauzator de poluare, conducerea unității are obligația să analizeze în detaliu și sub toate aspectele, cauzele poluării accidentale și dispune măsuri tehnico-materiale și organizatorice, în scopul prevenirii unor astfel de situații nedorite, inclusiv eventualele modificări și/sau completări ale tehnologiilor de producție, ale instalațiilor, construcțiilor, dotărilor, ținând seama și de experiența dobândită în cursul evenimentului de poluare consumat.

Art. 7

Conținutul-cadru al planului de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare va cuprinde:

- a) Memoriu, ce va conține datele de identificare a folosinței de apă, cu prezentarea punctelor de unde pot proveni poluări accidentale și modul de acționare în caz de producere a acestora;
- b) Tabele ale căror modele sunt prezentate în anexa la prezenta metodologie (nr. 1-10);
- c) Plan de situație la scara 1:10.000 sau 1:25.000 cu localizarea obiectivelor;
- d) Schița tehnologică cu marcarea punctelor critice.

Art. 8

Memoriul planului de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se va completa astfel:

- a) Datele de identificare a folosinței de apă se vor prezenta după următorul model:

Utilizatorul (unitatea)
Folosința de apă
Adresa
Cod fiscal.....nr.Registru comerțului
Telefon FAX TELEX
Curs de apă în care se evacuează apele după utilizare
Cod cadastral

Se va specifica telefonul de la serviciul de permanență al unității.

b) Modul de acționare în caz de producere a unei poluări accidentale sau a unui eveniment care poate conduce la poluarea iminentă a surselor de apă va fi prezentat adaptând la condițiile specifice următoarele:

b¹) Persoana care observă fenomenul anunță imediat conducerea secției și a unității.

b²) Conducerea secției sau a unității dispune:

- anunțarea persoanelor sau a colectivelor cu atribuții prestabilite pentru combaterea poluării, în vederea trecerii imediate la măsurile și acțiunile necesare eliminării cauzelor poluării și pentru diminuarea efectelor acesteia, locale sau din zonă;

- anunțarea imediată a sistemului de gospodărire a apelor și apoi informarea periodică asupra desfășurării operațiunilor de sistare a poluării prin eliminarea sau anihilarea cauzelor care au produs-o și de combatere a efectelor acesteia.

b³) Persoanele sau colectivele din unitate, cu atribuții în combaterea poluării accidentale acționează pentru:

- eliminarea cauzelor care au provocat poluarea accidentală, în scopul sistării ei;

- limitarea și reducerea ariei de răspândire a substanțelor poluante;

- îndepărtarea, prin mijloace adecvate tehnic, a substanțelor poluante;

- colectarea, transportul și depozitarea intermediară în condiții de securitate corespunzătoare pentru mediu, în vederea recuperării sau, după caz, a neutralizării ori distrugerii substanțelor poluante.

b⁴) Modul de solicitare a sprijinului acordat de unitățile cu care s-au stabilit, în prealabil, relații de colaborare în acest scop, în cazul în care se constată că forțele și mijloacele disponibile în unitate nu sunt suficiente pentru sistarea poluării și/sau eliminarea efectelor acesteia.

b⁵) În cazul în care, cu toate măsurile interne luate, există pericolul ca poluarea să se extindă către resurse de apă de suprafață sau subterane imediat, va fi avertizat sistemul de gospodărire a apelor din zonă, asupra situației deosebite create.

În cazuri de forță majoră, conducerea unității va dispune oprirea funcționării unor instalații sau secții de producție, sectoare de activitate, care contribuie la generarea, în continuare a poluării accidentale (astfel de situații limită vor fi analizate prin scenarii prestabilite de poluări accidentale posibile și vor fi incluse în programul propriu de acțiune în cazuri de poluări accidentale).

b⁶) După eliminarea cauzelor poluării accidentale și după îndepărtarea pericolului răspândirii substanțelor poluante în unități sau zone adiacente, conducerea unității sau a secției va informa sistemul de gospodărire a apelor asupra sistării fenomenului.

b⁷) La solicitarea autorităților de gospodărire a apelor, conducerea unității dispune subordonaților colaborarea cu aceste organe, în vederea stabilirii răspunderilor și a vinovaților pentru poluarea accidentală produsă.

Art. 9

Tabelele se vor completa având în vedere următoarele:

1. Conducătorul unității va emite o decizie privind componența colectivului constituit pentru combaterea poluărilor accidentale pe unitate, răspunderile și sarcinile acestora (tabel nr. 1).

2. În lista punctelor critice din unitate, de unde pot proveni poluări accidentale (secții, agregate, depozite, amenajări, mijloace de transport etc.), se vor menționa cauzele posibile (accident, avarie, altă defecțiune, manipulare, purjare, spălare, încărcare, descărcare) și faza în care s-au produs, conform tabelului nr. 2. Prin puncte critice se înțelege punctele din cadrul unității, unde se pot produce pierderi de produse (semifabricate, intermediari pe faze tehnologice, produse finite, combustibili sau alte materiale - solide sau lichide), care, prin antrenare în rețelele pluviale, de alimentare cu apă, canalizări, în sol sau evacuări directe în receptor natural, pot provoca poluări accidentale.

3. Măsurile și lucrările aferente pentru prevenirea poluărilor accidentale se întocmesc pentru fiecare punct critic din tabelul nr. 2, în conformitate cu modelul din tabelul nr. 4. La stabilirea acestor măsuri și lucrări se vor avea în vedere următoarele indicații orientative privind principalele măsuri și lucrări pentru prevenirea poluărilor accidentale (ce se vor prelua selectiv, completa și detalia, funcție de specificul local):

(1) În industrie

a) Bazine, de capacitate suficientă, pentru preluarea conținutului unor instalații, conducte în caz de avarii sau goliri previzibile, sisteme și utilaje de recuperare și reintroducere în fluxul tehnologic, sau de transport și depozitare, fără pericol pentru mediul înconjurător.

b) Spații amenajate, pentru depozitarea intermediară a unor materii prime, semifabricate sau produse care pot fi antrenate de vânt, precipitații sau pe alte căi în rețelele de canalizare sau în ape.

c) Baraje, diguri, pereți etanși, fose, definitive sau provizorii, pentru colectarea și limitarea răspândirii unor poluanți în unitate sau pe terenurile adiacente.

d) Materiale adecvate, rezistente la coroziune, uzură, șocuri în instalațiile tehnologice sau conexe.

- e) Lucrări de întreținere, inclusiv etanșare, a digurilor stăvilarelor, bazinelor, căminelor.

f) Marcarea clară a vanelor pentru evitarea manevrelor greșite.

(2) În transporturi și manipulări de materiale

a) Stabilirea locurilor de staționare și a rutelor pentru mijloacele de transport al substanțelor poluante, cu maximum de securitate pentru a se evita poluarea surselor de apă și în special a celei potabile.

b) Amenajarea de platforme etanșe și protejate în punctele de depozitare intermediară a substanțelor poluante.

c) Prevederea de racorduri cu dispozitive de închidere automată la capete în momentul decuplării, la cisterne, bazine, furtunuri, conducte etc.

d) Bazine de colectare-recuperare a eventualelor pierderi la punctele de încărcare-descărcare.

e) Dotarea cu un minim necesar de unelte la bordul vehiculelor care transportă substanțe poluante, pentru primele intervenții, la nevoie.

(3) În agricultură

a) Consolidarea și supravegherea atentă a digurilor la bazinele de decantare sau stocare a dejecțiilor din zootehnie, a apelor uzate și a nămolurilor.

b) Depozitarea, manipularea și folosirea în condiții de siguranță față de riscurile de răspândire în ape a îngrășămintelor și pesticidelor.

4. Programul de măsuri și de lucrări aferente, pentru prevenirea poluărilor accidentale se va elabora în conformitate cu lista punctelor critice din unitate, de unde pot proveni poluări accidentale (secții, agregate, depozite, amenajări,

mijloace de transport etc.) și va cuprinde acțiuni concrete precum: montări de vane, asigurarea capacităților necesare pentru colectarea pierderilor și pentru repomparea acestora în circuitul de refolosire, înlocuirea de conducte sau de instalații uzate etc.

Programul se întocmește în conformitate cu modelul din tabelul nr. 4.

5. La stabilirea echipelor de intervenție corespunzătoare, pentru fiecare din punctele critice (tabel nr. 5) se va avea în vedere să se includă persoane ce pot fi anunțate în timp util și a căror prestare să fie eficientă.

6. Lista dotărilor și a materialelor necesare pentru oprirea poluării și lichidarea efectelor acestora (tabel nr. 6) se va elabora pe echipe de intervenție, cu precizarea locului de unde se obțin și a personalului de deservire a utilajelor centralizat pe unități.

7. Programul de instruire a lucrătorilor de la punctele critice și a echipelor de intervenție (tabelul nr. 7) va cuprinde și frecvența simulărilor pentru verificarea însușirii modului de intervenție. Instruirea lucrătorilor va fi efectuată și la angajarea unor noi lucrători. În același mod se va proceda înainte de punerea în funcțiune a oricărei noi capacități de producție, dezvoltări, modernizări etc.

8. O atenție deosebită se va acorda stabilirii responsabilităților pe fiecare conducător/operator al procesului tehnologic care poate produce poluarea accidentală (tabel nr. 9).

9. Lista unităților care acordă sprijin (tabel nr. 8) în cazul apariției unei poluări accidentale se va elabora cu sprijinul sistemului de gospodărire a apelor și cu acordul scris al acestora. În listă se va nominaliza personalul de contact.

10. Lista folosințelor de apă din aval care pot fi afectate de poluarea accidentală produsă de unitate (tabel nr. 10) se elaborează în colaborare cu sistemul de gospodărire a apelor. Conducerea unităților poluatoare au obligația să comunice fișele de poluanți.

11. Modelele prezentate în anexe, au caracter orientativ. Toate piesele "planului" se vor detalia și adapta la condițiile specifice fiecărei folosințe.

Capitolul III: Program de combatere a efectelor poluărilor accidentale în unitățile care folosesc apa

Art. 10

Unitățile care folosesc apa, pe baza fișelor de poluanți potențiali, vor elabora și un program de combatere a efectelor poluărilor accidentale ce se produc de unitățile amplasate în amonte. La elaborarea acestui program se vor lua în considerare următoarele:

a) La constatarea unei poluări accidentale a surselor de apă, pentru care nu s-a primit comunicarea de avertizare din partea sistemului de gospodărire a apelor, angajatul unității, care a observat fenomenul, anunță imediat sistemul de gospodărire a apelor și conducerea unității.

b) La primirea avertizării privind poluarea accidentală a sursei de apă, angajatul unității, care a primit avertizarea, anunță imediat conducerea unității.

c) În ambele situații, conducerea unității dispune de urgență, personalului special desemnat acestui scop, trecerea la realizarea acțiunilor și măsurilor proprii pentru limitarea pagubelor care ar putea fi produse de deteriorarea calității apei brute folosite la alimentare.

Personalul responsabil, nominalizat, realizează acțiunile și măsurile proprii prestabilite, precum și analize de laborator, cu frecvența necesară și urmărirea concentrației poluanților în sursa de apă, până la trecerea undei de poluare și încadrarea acestora în limitele standard.

d) La apariția în apă, la captare, a unor poluanți, factorii responsabili nominalizați execută:

d¹) tratarea suplimentară a apei, pe durata prezenței poluanților; în cazul când o astfel de măsură conduce la eliminarea acestor substanțe nedorite;

d²) urmărirea prin analize de laborator, a eficienței tratării suplimentare;

d³) devierea, colectarea, neutralizarea sau distrugerea după caz a poluanților;

d⁴) avertizarea utilizatorilor de apă interni asupra modificărilor, eventuale sau certe, ale calității apei distribuite și, în cazuri deosebit de grave, a populației pentru a nu folosi apa, temporar în anumite scopuri pentru băut sau prepararea hranei sau a o folosi cu restricții ori cu măsuri de precauție, de exemplu fierbere;

d⁵) întreruperea alimentării cu apă a unor utilizatori interni care nu pot funcționa cu această apă, pe durata trecerii undei de poluare pe râu, în dreptul prizei de apă;

d⁶) alte măsuri interne necesare diminuării sau eliminării efectelor poluării;

d⁷) anunță sistemul de gospodărire a apelor din zonă asupra fenomenului de poluare constatat la sursa de apă.

e) Dacă se prevede reducerea debitului captat sau se reduce efectiv acest debit, conducerea unității dispune: limitarea consumului intern pentru unele activități, sectoare sau secții de producție; intensificarea recirculării la utilizatorii industriali; asigurarea cu prioritate a consumatorilor esențiali și în primul rând a populației.

f) La încetarea (sistarea) poluării accidentale a apei la captare, precum și la încetarea acțiunilor generate de acest fenomen, conducerea unității dispune informarea sistemului de gospodărire a apelor din zonă.

g) Imediat după încetarea efectelor poluării accidentale, conducerea unității dispune evaluarea pagubelor produse de folosirea apei brute poluate, în unitatea proprie și, după caz, la alte unități alimentate prin sistemul propriu al primei, informând și autoritatea de gospodărire a apelor sau alte organe de anchetă.

TABELUL Nr. 1.

Componența colectivului constituit pentru combaterea poluărilor accidentale

Nr. crt.	Nume și prenume	Funcția/ loc de muncă	Adresa	Telefon	Răspunderi
0	1	2	3	4	5

Conducătorul unității

L. S.

TABELUL Nr. 2.

Lista punctelor critice din unitate de unde pot proveni poluări accidentale

Nr. crt.	Locul de unde poate proveni poluarea accidentală	Cauzele posibile ale poluării	Poluanți potențiali	
			Denumirea ¹⁾	Observații
0	1	2	3	4
1.				

2.				
3.				

Conducătorul unității
L. S.

- 1). În cazul denumirilor comerciale se va preciza compoziția chimică și încadrarea într-o clasă (categorie) de substanțe.

TABELUL Nr. 3.

Fișa poluantului potențial

Nr. crt.	Denumirea poluantului	Limite admisibilitate			Periculozitate la manipulare ¹⁾		Posibilități de combatere (îndepărtare)	
		apă de suprafață	apă potabilă ²⁾	apa subterană	Caracteristici periculoase	Măsuri de precauție necesare	Actiunea ³⁾	Mijloace necesare ⁴⁾
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.								
2.								
3.								
4.								

Conducătorul unității
L. S.

- 1). inflamabilitate, toxicitate prin ingerare-inhalare-atingere, interacțiuni periculoase cu alte substanțe;
- 2). în cazul când sursa este folosită pentru alimentarea cu apă potabilă, iar în procesul de tratare nu se obțin modificări care să elimine poluantul;
- 3). colectare, depozitare intermediară, limitare răspândire pe sol sau în apă, neutralizare, absorbție, distrugere prin incinerare, biodegradare, emulsionare, lichefiere, depozitare definitivă în condiții de securitate pentru apă și mediu;
- 4). în cazul denumirilor comerciale se va da compoziția chimică și încadrarea în clasa (categoria) de substanțe.

TABELUL Nr. 4.

Programul de măsuri și lucrări în vederea prevenirii poluărilor accidentale pentru¹⁾

Nr. crt.	Măsura sau lucrarea	Scopul	Responsabilități	Termene		Obs.
				începere	p.i.f.	

Conducătorul unității
L. S.

- 1). locul de unde poate proveni poluarea.

TABELUL Nr. 5.

Componența echipelor de intervenție

Nr. crt.	Nume și prenume	Adresa	Telefon	Obs.
0	1	2	3	4

Conducătorul unității
L. S.

TABELUL Nr. 6.

Lista dotărilor și a materialelor necesare pentru sistarea poluării accidentale

Nr. crt.	Denumire utilaj/material	Locul de unde provine (denumire secție/atelier etc.)	Cine deservește utilajul (nume, loc de muncă)	Cine asigură materialul
0	1	2	3	4

Conducătorul unității
L. S.

TABELUL Nr. 7.

Programul anual de instruire a lucrătorilor de la punctele critice și a echipelor de intervenție

Nr. crt.	Data când va avea loc instruirea	Locul	Numele persoanei care asigură instruirea	Cine participă
0	1	2	3	4

Conducătorul unității
L. S.

TABELUL Nr. 8.

Responsabilitățile conducătorilor

Nr. crt.	Denumirea punct critic	Secția	Nume și prenume conducător/operator	Responsabilități
0	1	2	3	4

Conducătorul unității
L. S.

TABELUL Nr. 9

Lista unităților care acordă sprijin în cazul apariției unei poluări accidentale

Nr. crt.	Denumirea unității	Adresa	Telefon, fax	Persoana de legatură
0	1	2	3	4

Conducătorul unității

TABELUL Nr. 10.

Lista folosințelor din aval care pot fi afectate

Nr. crt.	Denumirea unității	Adresa	Telefon/fax	Profil de producție
0	1	2	3	4

Conducătorul unității

L. S.

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 100bis din data de 26 mai 1997